

(c)

Lin Huiyin

{ **A TRENTA-SET GRAUS¹** }

Tres homes carregats. A cada espatlla, un gran cistell rodó de color groc amb la inscripció *Restaurant Meifenglou*. Als peus, sis espardenyets de roba recobertes de fang sec. Arriben al final d'un carrer torrat pel sol. Tomben i s'endinsen en un carreró.

–Perdoni, mestre: el 34A cap a on queda?

Davant de la parada de suc de pruna, han deixat passar un automòbil que els ha avançat a tota velocitat. Esclat engegador de rodes amb radis d'acer. S'han acostat a un avi ajupit a l'ombra en un racó de la paret i li han preguntat com arribar a la residència dels Zhang. I ara els tres bastaixos, amarats de suor, tornen a avançar amb diligència. Les sis espardenyets de roba recobertes de fang sec, incondicionals, reprenen el moviment mecànic.

Amb un cop d'ull fugaç, el senyor Lu, assegut al *rickshaw*, veu el nom del restaurant als cistells grocs. Sap del cert que contenen un banquet suculent, cosa que, naturalment, el porta a valorar la problemàtica del seu propi dinar. A casa, el menjar se li fa tediós, als plats els falta personalitat, la seva dona és lletja. Ep, i ni tan sols et pots queixar del menjar, eh? Aquests dies fa massa calor, massa calor... A més, avui ja som a final de mes i, parlis del que parlis, ella sempre s'ho sap fer venir bé per acabar remugant sobre el sou. I, a sobre, els nens fan massa escàndol. Qui és capaç de dinar a casa!

---

¹ Publicat a *Xuwen*, vol. 1, núm. 1, 1 de maig de 1934.

Els caràcters *Restaurant Meifenglou* dels cistells grocs estan escrits amb traços negres ben grossos i maldestres. El tercer bastaix duu la barra particularment carregada i ara els cistells li ballen d'una banda a l'altra.

El menjar del *Meifenglou* és prou bo. I els fideus del Yiyong francament tampoc no estan gens malament. I si faig uns fideus al Yiyong, doncs? O uns platillos al Wanhua del mercat? A quina banda de la ciutat: est o oest? I hauria de trobar algú que em donés conversa, no? On viu en Yijiu, que tot just acaba d'arribar del sud? Potser l'amic Meng ho sap. Ben mirat, també li podria fer un truc des de la barberia, oi? El senyor Lu fa plans, dubta, al ritme de les sotragades del *rickshaw*. Sembla que ha decidit que li trucarà des de la barberia. És com si ja sentís els nois que el saluden:

—Com anem, senyor? Voleu fer servir el telèfon? Passeu, passeu per aquí, si-us-plau...

Allarga el braç i mira de reüll l'hora que li marca el rellotge d'or. Les dues busques estan aturades sobre números diferents, però clarament malden per arribar al dotze. Durant aquests instants el conductor del *rickshaw* nota com el senyor no para de regirar-se. S'aferra encara més fort al manillar, s'inclina una mica i es posa a pedalar amb més força. El senyor Lu encara dubta si fideus o platillos, si est o oest. El *rickshaw* n'avança d'altres. Una dona en bicicleta se'ls creua rabent per l'esquerra. Flash immediat de colors vius. Peus i braços, cintura i esquena, ulls i cabells, el perfil del rostre. Tot queda reflectit sobre les pupil·les del senyor Lu. Ja ho diuen que... al senyor Lu li agrada mirar-se les dones! I a qui no li agrada! Que potser tu, al mig del carrer, tancaries els ulls i no et miraries una bellesa que et passa pel davant!

—Al mercat, de pressa.

El senyor Lu ordena al conductor que faci via cap a la destinació. Així és com amo i servent, tots dos sota el mateix sol, tots dos amb barrets de palla —però de diferent preu— s'afanyen cap al mercat de Dong'an.

* * *

Al pati de la cuina hi ha una estesa de tapes i platillos variats que tenen un aspecte magnífic. Els han tret dels cistells grocs per inspeccionar-los. Plantats per supervisar l'operació hi ha el segon encarregat del restaurant i el cap de cuina dels Zhang. Grassos tots dos, duen grans ventalls de boga. El cap de cuina aixeca el ventall i el llença contra un gossot marró que es vol afegir a la festa.

—Cony d'animal! —deixa anar la frase per insultar el gos, però també per encetar la conversa amb l'encarregat del restaurant.

—Prou. Quin gossot més odiós. La puta mare que el va parir —l'encarregat del restaurant s'afegeix a aquells insults tan poc refinats.

El gos es gira amb parsimònia, se'n va fins a la pila d'escombraries i ensuma els ossos que van sobrar de la nit anterior.

Entra la dida amb el nét de la casa als braços. La Senyora Setena la té contractada per sis monedes estrangeres de plata al mes. A canvi, ella, amb el nen sempre a coll, li dóna el pit, el passeja i el distreu per llocs com ara la cuina, la consergeria, l'entrada o el carrer. Les cuines d'avui dia ja no són com les d'abans: és el xef del restaurant qui està enfeinat al costat dels fogons de la casa. Juntament amb uns quants ajudants fregeixen verdures i tallen la carn a làmines. La dida s'adona que el nen no es vol perdre ni un detall de l'espectacle: tot d'estrany per casa, aquell gos, el magnífic aspecte de la taula de la cuina, amb fruits secs, fruita fresca, galetes, pastissos. Tot allò, com era d'esperar, fa que el nen realment estigui ben engrescat. Salta sobre el pit de la dida i amb la mà senyala tot aquell menjar. En vol. La dida escampa amb elegància unes mosques, tria un tros de pastís d'atzeroles i li posa a la boca mentre saluda els ajudants de cuina.

De cop i volta la dida s'adona que en Chen Sheng ha arribat al pati i busca la senyora Zhao. La dida li pica l'ullet i li pregunta amb un somriure:

–On vas tan enfeinat? –mentrestant, s'obre el vestit, es descobreix un pit i la criatura es posa a mamar.

–Els del menjar. Són a fora i esperen la propina.

En Chen Sheng ha perdut la calma habitual. Deu estar desbordat. Avui celebren l'aniversari de la venerable àvia de la família i realment té molta més feina que el mes passat quan van organitzar la celebració del primer mes del fill de la Senyora Quarta.

En aquest moment els tres bastaixos, toscos, seuen a la gatzoneta a l'ombra d'una acàcia de l'entrada. S'eixuguen el cap amb mocadors ennegrits i esperen el preu que els compensi tota aquella suada. N'hi ha un que allarga el cap i espia el paisatge resplendent del pati.

Certament, l'enrenou del pati no té res a veure amb el de la cuina. Però en ambdós casos la causa principal és la mateixa: allò que va passar tal dia com avui seixanta-nou anys enrere². Tal dia com avui seixanta-nou anys enrere, a una família adinerada de Jiangnan s'hi incorporava un ésser menut embolcallat en setins de seda daurats i platejats. Han passat seixanta-nou estius igual de xafogosos que el d'enguany. I, havent criat onze éssers més que també van arribar embolcallats en setins de seda daurats i platejats, aquell ésser ara ha esdevingut un símbol femení de fortuna i longevitat. Avui al matí, ajudada per dues velles minyones, s'ha assegut davant del llit i s'ha pentinat una mica els cabells grisos i esparsos de les temples. Davant d'un bol mig ple de sopa de pernil, ha fet que no amb el cap:

---

² Avui fa seixanta-nou anys que l'àvia va néixer, però celebra els setanta anys perquè a la Xina tradicionalment es considera que, en néixer, el nadó ja té un any. (*N. del T.*)

–Però, senyora Zhao, si no m'ho puc menjar tot això... Preneu el que queda a l'olla i doneu-ho al petit Yun de la Senyora Setena...

Els episodis d'aquests setanta anys ja han quedat recollits als capítols de la història. Ningú no sabia dir, però, quants han deixat marques visibles en aquest pati d'avui. El fet és que avui hi ha molts homes i dones que, ben engalanats, vindran a celebrar-ho. És una celebració en honor d'una dona que ha aconseguit arribar a una edat venerable. I, en motiu de la commemoració, al restaurant ja han llevat la vida a múltiples éssers vius, la carn dels quals omplirà els estómacs dels convidats.

A causa d'aquesta celebració, durant els dos darrers dies el pati ha canviat d'aparença. Una carpa de la felicitat nova de trinca té l'antefixa plantada a més de tres metres d'alçada. Sobre el vidre de les finestres quadrades de la casa hi ha tot de caràcters *felicitat* pintats de vermell per les dues bandes. Es poden veure ben clars des del pati de l'aparcament Heshun, a la punta est del carreró. Abans d'ahir al vespre, cap a les sis, en Xiaosan i en Huaizi, els dos fills d'un conductor de *rickshaw*, s'hi van fixar quan buidaven les escombraries. De seguida van avisar la mare:

–Els Zhang han instal·lat una carpa de la felicitat. Quin nét se'ls casa?

Amb la intenció d'esbrinar-ho, la mare va agafar un patró de sabata i es va arribar a casa de la seva cunyada Chen. Se la va trobar preparant raviolis. Reia ben contenta i satisfeta: l'àvia Zhang fa setanta anys. Quina sort, poder arribar a aquesta edat! I, com que el seu marit fa molts anys que és el conductor del *rickshaw* de l'avi Zhang, el vespre anterior la Senyora Tercera dels Zhang havia vingut a dir-li que els hauria de donar un cop de mà en tot aquell enrenou.

Sota la carpa de la felicitat, hi ha set o vuit taules rodones. En un costat hi ha apilades les cadires. Un grup de treballadors amb escombres de pomes de pollastre s'han estat més de mig matí fins que n'han aconseguit muntar cinc. A la vora tot és canalla: néts, besnéts i unes quantes criatures més que han vingut amb les ties. Entremaliats de mena, quan en Li Gui muntava unes quantes taules per aquí, la canalla ja n'havia desmuntat unes quantes per allà i s'ho havia endut tot per jugar a fer-ne un tren. La calor és insuportable i per força hi ha moltes mosques. Pastissos i fruits secs no es poden parar a taula abans d'hora. El gel també es fon de seguida i sota els cistells del gel ja hi ha regalimat tota l'aigua que s'ha fos! Les ampolles de refrescos omplen la sala lateral. La Senyora Cinquena se n'adona i deixa anar un crit. Cal posar-ho tot en gel.

Cal posar-ho tot en gel! És ben bé així: arrengrerat, tot aquest menjar d'avui semblaria un mercat. Ni en quatre neveres trobaries una escletxa. Aquest gel acabat de comprar, on s'ha de posar que no es fongui? En Li Gui duu un gibrell verd de terrissa a cada mà i remuga per tots els maldecaps que provoca aquest banquet.

La senyora Zhao seu al pati i reparteix instruccions. Sent que en Chen Sheng, no gaire amable, pregunta als tres bastaixos quanta propina volen.

–La voluntat –respon un.

–Avui fa molta calor, sigueu generós... –afegeix un altre que tensa uns llavis ressecs. Recorda la parada de suc de pruna que ha vist fa un moment a l'entrada del carreró. La set li recorre tota la boca.

* * *

Igualment assedegat i amb els llavis ressecs, en Yang ha conduït el senyor Lu fins a la porta oest del mercat de Dong'an. Fa un moment acaben de passar per davant d'un restaurant que es diu "el-no-sé-què-feliç". Està convençut que hi havia en Wang Kang fent la migdiada sobre els pedals del *rickshaw*. Des del mes passat en Wang Kang li deu catorze lligades de monedes. Encara és hora que els hi torni i només procura evitar-lo. Avui l'atzar ha fet que es trobin deutor i creditor, i pel cap d'en Yang comencen a passar diversos plans. Quan té gana el caràcter se li fa una mica més agre que de costum. Ja per començar, avui fa massa calor i el sol escalfa amb fúria: és insuportable! Després, amb el senyor arrepapat al *rickshaw*, s'ha trobat tot el carreró de Jinyu ple d'estudiants que no el deixaven passar per molt que fes sonar el timbre. Que si ara em toques, que si jo t'envesteixo. Impossibile circular-hi de tan atapeït. En Yang s'eixuga la suor amb l'altra mà al manillar. Arrossega el *rickshaw* ja buit i gira cua per anar-se'n a emprendre en Wang Kang i passar-hi comptes.

"D'avui no passa: si no vuit, almenys que me'n torni sis. I, si no, li fotré un parell de mastegots a la seva puta cara!" El sol crema sobre el clatell d'en Yang com una bola de foc. "Amb poc més de quatre lligades podré fer un mos. Una mica de carn de xai. O una crep de ceba, que tampoc està malament. I qui diu que quan fa molta calor no es pot prendre vi? Un got rai. Encara et fa dormir millor. El senyor Lu ha vingut al mercat a dinar, o sigui que en té per unes quantes hores..."

A l'entrada del restaurant *L'Oreneta Feliç* hi pengen tot de coloraines. Els músics d'una banda, tots vestits de vermell, fan un te asseguts al costat de la porta. Els grans timbals de metall plantats al costat, les trompetes pinçades entre els genolls. En Yang sap que es tracta d'un altre casament. Segons el calendari tradicional, no hi ha setmana sense, com a mínim, dos dies propicis per als casaments. I a *L'Oreneta Feliç* no hi ha setmana sense, com a mínim, un carruatge guarnit de flors, del qual ajuden a baixar una núvia també tota entoiada. Avui el carruatge encara és allà al costat...

–Vaja, vaja... Però si és en Wang Kang...! Quina casualitat! –en Yang veu que en Wang Kang està comprant un cantaloup en una paradeta.

–Tant se val casar-se amb calés, com aquesta gent, o casar-se sense calés, com nosaltres. T'hi gastes una dinerada i després ella no falla: que si

ara vull això, que si ara vull allò. Quins temps! I les que són bondadoses? Ha! Què us penseu? Encara són pitjors! Aquestes només fan que demanar, s'emprenyen quan beus i després, a sobre, arriba canalla i encara t'has de preocupar que no els falti menjar i roba...

En Wang Kang vol entretenir la concurrència amb totes aquestes facècies. Diu allò que els altres no s'atreveixen a dir. Un grup de conductors se l'escolten divertits i, ara un ara un altre, afegeixen petits epílegs a les seves paraules. En Li Rong, amb una gran crep a la mà, deixa anar algunes procacitats típiques que provoquen la riallada dels més joves. Fa temps en Li Rong treballava com a conductor del *rickshaw* d'una família. Llàstima, però, que els Dong se'n van tornar cap al sud i el van deixar a l'estacada. Com que va aprendre alguns caràcters i pot llegir el diari, sap utilitzar la nova terminologia per fer comentaris com aquesta rèplica:

—El matrimoni modern, però, és diferent. Avui dia són temps de *llibertat* i d'*igualtat*— I després, entre rialles, es posa a relatar tot de notícies de divorcis que han sortit als diaris.

En Yang és solter. Es volia casar, però els pares se li van morir abans de poder-li concertar el matrimoni i ell no s'ha atrevit a buscar-se una esposa barata en llocs poc recomanables. Ara fa poc, la mestressa de l'empresa que munta carpes de la felicitat li volia fer de mitjancera. Li proposava una noia que, segons ella, segur que li faria el pes. Però, no sap per què, no n'ha tingut més notícies. Per això les animalades que avui estan proferint els conductors de *rickshaw* el posen de molt mal humor. I, en veure la cara d'en Wang Kang, rient a ple sol fins a convertir-se en una arruga gegant, encara se sulfura més.

En Wang Kang, que no para de xerrar enmig de la gresca, no ha vist en Yang que se li acosta. Sobre la meitat de meló que encara té per mossegar i que va brandant d'una banda a l'altra es despleguen tot de llavors grogues. Sembla una dentadura.

—Eh! Kang! On coi t'havies fotut tots aquests dies? Encara estic esperant els calés que em deus! Que no en tinc ni per menjar! —en Yang explota de cop i volta amb fúria.

En sentir-lo, en Wang Kang s'atura i mira cap enrere:

—Què? Es pot saber què coi estàs dient? —i comença a negar el deute: Si vols menjar, el que has de fer és posar els diners de la teva puta butxaca! O si no, mira: agafes un regal, et presentes allà —assenyala cap a *L'Oreneta Felic*— i et *jales* tot el que hagin preparat per al banquet!

En Wang Kang ho diu de manera ben còmica. No es pot estar de deixar en ridícul en Yang i fa esclafir de riure tothom qui els envolta.

Aleshores aquell palmell que ja estava a punt per fer pagar el deutor aterra enmig de la cara arrugada d'en Wang Kang. La baralla és inevitable. Comença al costat de la paradeta de roba blava i s'arrossega cap a on hi ha aparcats els *rickshaws*. Els clàxons dels automòbils que van i vénen gemeuen com gossos estomacats. Molts dels *rickshaws* que passaven rabent pel mig del carrer han de frenar en sec. Els conductors, amarats de suor, bramen: "Aparteu-vos!" "Pas!" Els més exaltats hi afegeixen: "Quins collons! Amb aquesta calda, mira que fotre's en un merder així aquí al mig!"

El policia surt de la caseta. La canalla s'aplega al voltant de l'escena. La banda de música que prenia el te s'alça en ple i arriba per contemplar l'espectacle. Les dones criden espantades: "Mare meva! Un accident!".

En Yang aixeca la veu i etziba:

–Catorze... Catorze lligades de monedes...! Te les... Te les has fos...! Eh...?!

Els crits dels dos homes en plena baralla s'escampen i s'inflen. S'inflen amb les expressions dels qui s'ho miren al voltant: "Escolteu...!", "Separeu-los...!", "Estan barrant el pas... Vigileu! Les comes!" I, per sobre de la cridòria i l'esvalot, encara n'hi ha que des de lluny els animen bellugant els braços: "Fot-li fort! Bon cop de puny! Sí senyor!"

Al saló principal del restaurant *L'Oreneta Felix* hi pengen versos apariats i banderoles vermelles decorades amb el caràcter *felicitat* retallat en paper daurat. La núvia, dòcil, acata ordres i repeteix amb obediència prostració re-re prostració. Aleshores, se sent el brogit del carrer i els caps de tots els convidats es giren cap a fora, com si demanessin la causa d'aquell escàndol. En un primer moment, la núvia ha fet un bot de l'espant però ja ha recuperat l'equilibri. S'ajup. S'aixeca. El pom de flors fresques tremola a cada moviment. Un soroll de tro li penetra les orelles i l'ànima...

–El nuvi i la núvia: tercera prostració. Tercera prostració.

Perplexa, l'Ah Shu s'ajup i s'aixeca. Ahir a la nit va plorar. La mare també va plorar. I li va donar consells per a la nova vida basats en la pròpia experiència: que si haurà de tenir paciència amb els grans; que si haurà de ser amable amb els petits; que si sempre s'han de fer concessions. Com si la vida no fos altra cosa que resignació i renúncia!

Allò que la preocupa, però, no són els greuges i les concessions a què la sotmetran sogres i cunyades. És on han quedat totes aquelles discussions fervents sobre el matrimoni dels darrers anys. A la pràctica, en aquest casament no hi ha res del que ha llegit aplicadament a la premsa i a les novel·les modernes. S'hi evita la problemàtica del matrimoni i de la família i de l'amor.

–Vint-i-cinc anys...

Quan algú li pregunta l'edat de l'Ah Shu, la mare sempre respon amb un fil de veu. No queda clar si és un sospir d'alleujament o un murmuri de vergonya.

En aquesta família tradicional, l'Ah Shu ha superat sobradament l'edat de contraure matrimoni. Ho sap prou bé. El neguit dels pares per veure-la casada se li feia insuportable! Dia sí dia també no paraven d'escollir-li un candidat idoni. Ben mirat, com se'n pot dir escollir! S'hi podia oposar, certament, però allò no era més que una resistència sense altra alternativa que la passivitat. Era conscient que es tractava d'una elecció en la qual no tindria la més mínima oportunitat d'intervenir, ni tan sols d'entrar en contacte amb algú que fos mínimament ideal i avinent! Hi ha batallat tres anys. No es pot dir que tres anys sigui un període de temps gaire curt, però per al seu pare ha estat una eternitat insuportable...

—Han vingut de part dels Yu amb una altra proposta de matrimoni. N'hauries de parlar amb l'Ah Shu. Aquest temps tan humit em perjudica la salut i no acabo de millorar...

Sovint el pare parlava ben alt expressament perquè ella el sentís. I de vegades, a taula, li esclatava el mal humor:

—Seixanta yuans per mantenir tota una família! Com si no fos prou haver d'alimentar els fills, haver d'alimentar les filles! I encara he de pagar impostos? Doncs ens morirem de gana!

Altres vegades encara era més violent:

—De qui és aquest vestit nou? Tu, Ah Shu, res de passejar-te amb això tan modern: no trobaries mai una sogra que et volgués. I què vol dir això de buscar-te un amic pel teu compte? Això sí que no t'ho permeto! En aquesta casa no som d'aquesta mena!

La mare, acovardida, acotava el cap fent veure que cosia:

—Pensa-t'ho una mica, dona... Últimament el pare no està gaire bé de salut... Una filla no pot viure tota la vida a casa dels pares... I no estaria malament, aquesta família... Ell té una bona feina... I si amb la primera dona no van tenir fills tampoc es podria dir que et casessis amb un vidu...

Sembla com si la teoria i la pràctica no haguessin tingut mai res a veure l'una amb l'altra. La teoria predica que un matrimoni ha de ser això i allò altre. Però avui l'Ah Shu no en pot recordar gran cosa, de la teoria. La pràctica, en canvi, només exigeix que ella assenteixi lleugerament amb el cap una vegada. Això farà que una persona desconeguda, de cognom diferent, de sexe diferent, s'assegui a casa d'ella, fins i tot al seu mateix costat, durant un àpat ple de formalitats. Serà aleshores quan el problema que ha angoixat el pare i la mare durant els darrers dos o tres anys —o, de fet, cinc o

sis– quedarà solucionat de cop i volta d'una manera que ells consideren ben assenyada.

Sovint, davant dels dubtes que aquest compromís inspirava a l'Ah Shu, el pare semblava un nen petit que provava de consolar-se a ell mateix:

–Oi tant: amb aquest matrimoni l'Ah Shu sí que estarà de sort.

I quan deia això sempre desitjava que l'Ah Shu el sentís. I a ella, sense saber per què, sempre li feia molta llàstima quan el sentia. Volia fer cara de contenta per consolar-lo. La seva mare encara li feia més llàstima: d'ençà del compromís semblava com si li estigués demanant perdó constantment, sovint amb un nus a la gola:

–Fes-ho per la teva mare...

Fes-ho per la teva mare! Aquell dia, quan va veure per primera vegada aquella persona desconeguda, de cognom diferent, de sexe diferent, un sentiment de vulgaritat li va fer miques els fràgils desitjos d'amor que encara guardava. Es va quedar paralitzada. Seria capaç de córrer a trobar la mort, suïcidar-se per la decepció del casament? Seria capaç d'armar-se de valor i dir al pare que aquell compromís no era possible? Seria capaç de fugir del càstig d'aquesta família –l'amor de la qual l'emparava– i anar-se'n a la deriva?

Però no va tenir valor de dir res. Va plorar una estona. A la mare també li va lliscar alguna llàgrima, i després li va dir:

–Aquests dies t'has aprimat molt, Ah Shu... Va, no ploris més... És pel teu bé...

I ara està en plena prostració. Una prostració que l'acomia de la felicitat. Ara ja és massa tard i no hi ha res a fer.

La cridòria de la baralla s'amplifica encara més. Les dames d'honor posen l'anell al dit de la núvia. El mestre de cerimònies torna a donar més indicacions.

Enmig de la confusió, l'Ah Shu es posa a imaginar els motius de la baralla de l'exterior: potser és un conductor de *rickshaw* que ha topat amb un tramvia; o potser és un automòbil que ha atropellat un vianant; o potser són els estudiants que s'han tornat a manifestar i les autoritats hi han enviat la policia a dispersar-los per la força... I com és que estic tan nerviosa, pensa, si ara hauria d'estar com si m'hagués mort? Les grans onades de vida ja no m'haurien d'arribar a tocar, com si fos una condemnada just abans de l'execució. Però quan l'execució és imminent, quan estàs a punt que et casin a la força, a les pel·lícules sempre arriba una catarsi inesperada que, en aquest precís instant sense alternativa aparent, allibera totes les emocions: fora de la llei, una amnistia, de cop i volta un príncep a cavall irromp al galop en plena nit estrellada... Però qui és el seu príncep? Si no és en Yijiu... Aquell Yijiu que estudia dret i ciència política, aquell que s'interessa especialment per

les idees modernes. Com deu haver reaccionat en saber la notícia que la seva cosina Ah Shu es casava? Ell, que odia els matrimonis concertats pels pares... Però vés a saber si això li importa gaire... Fa tants anys que no s'han vist. I això que quan vivien a Shandong sempre havien estat veïns i de petits es passaven tot el dia jugant innocentment. Però les fantasies no serveixen de res: en Yijiu, per començar, no és a Pequín. A més, recorda com ara fa dos anys, quan va venir-hi un cop, se'l va trobar de bracet d'una estudiant molt maca davant d'una llibreria. Ella va intentar que en Yijiu no la veiés, avergonyida per un vestit no gaire modern. No volia sortir humiliada de la comparació amb l'amiga d'en Yijiu.

Amb la pena a les mans, amb la pena a l'ànima, tota tremolosa, l'Ah Shu s'obre pas entre la gentada que l'envolta i es retira a la sala del fons per descansar. Davant i darrere seu, les convidades se saluden i es xafardegen els vestits. N'hi ha que, sense miraments, critiquen la núvia. Queda clar que no els fa el pes:

–Una núvia massa prima –una dona grassa amb múltiples capes de carn al coll fa que no diverses vegades mentre mou el ventall i ho comenta amb la Sisena Tia, que té just al costat. L'Ah Shu creu que, si hi topa, la poden fer esclatar en mil bocins: aquella dona grassa sembla un colossal morter de pedra i la Sisena Tia és com una biga de ferro clavada allà al davant. L'Ah Shu estreny un mocador de seda entre les mans tremoloses mentre nota com una minyona no para d'arreglar-li les flors de vellut que duu al cap.

Seguides d'una fragància d'aigua de colònia, entren a la sala la Xijiao i la Lili, les dues filles de la Sisena Tia. Els vestits de seguida provoquen tot de mirades d'admiració. La Xijiao, amb les celles fines com una estrella de cine, pren un grapat de pipes de meló i se les va atansant a la boca per esmitjar-les. Dels llavis vermells n'emergeixen unes dents blanques com la neu. Estira dissimuladament el vestit de la germana petita i, mentre fa una ganyota, amb la barbata li senyala un dels convidats. La Lili esclafeix el riure i es posa tota vermella. Treu un mocador de seda, es cobreix la boca i s'esmuny entre la gentada fins al porxo sense perdre de vista els homes que ja estan entaulats. Alguns, bastonets en mà, ja destrien amb satisfacció la carn tendra de pollastre, tot fent gresca i xivarri. La riallada de la Lili de sobte els crida l'atenció. Es giren i se la mengen amb la mirada. La Lili mou la cintura, marca les caderes. Aquell vestit llarg es va obrint tímidament. A cada pas en sorgeixen unes llargues cames amb mitges de seda de color carn. Els passa per davant i s'allunya.

El jove cambrer, amb uniforme blau i un drap a l'espatlla, surt de la cuina amb quatre plats de carn a les mans i gairebé s'emporta per davant la Lili. En notar aquella fragància d'aigua de colònia, el cambrer li llança una mirada de gairell sense escrúpols. Ahir a la nit, mentre servia, la cantant d'òpera Yun Juan estava asseguda al lloc d'honor de la taula i li havia dedicat un somriure. Unes arracades de diamants li ondulaven d'una banda a l'altra. No oblidarà mai el moment en què el senyor Zhang, que seia al costat de la Yun Juan, va agafar aquells braços de jade per fer-la brindar. No hi havia dubte

que, amb aquella mirada enriolada i embriagadora, Yun Juan li estava somrient a ell, mentre ell no deixava de servir els bols de sopa de pollastre. Recorda com, mentre anava omplint els bols, el cor li batia ben fort, ben fort. L'excitació no li va minvar fins a la nit, quan, incapaç d'adormir-se, s'havia estirat a la fresca en un banc del pati i s'havia posat a cantussejar una tonada: "Un rei solitari... borratxo...". I avui ja hi tornem a ser amb aquesta senyoreta tan riallera i amb un vestit tan cenyit. El jove cambrer acota el cap i se'n va a buscar la gerra de vi, furiós, com si odiés algú.

* * *

–Què serà, Yijiu? –pregunta el senyor Lu fent d'amfitrió.

–Jo faré una copa de gelat de préssec.

–Va, Meng, vés a triar uns quants pastissos! –en Lu s'ofereix ara a l'altre convidat.

El problema del dinar ha quedat, doncs, solucionat. Com que fa calor i s'ha llevat massa tard, el senyor Lu s'ha deixat convèncer pel persuasiu anunci de davant de la pastisseria –"Gelats esterilitzats. Cafè. Llet. Pastissos de tota mena"– i ha decidit deixar-s'hi caure una estona. I ara que en Yijiu i en Meng se li han afegit per fer-la petar, en Lu, no cal dir-ho, està ben satisfet.

En Yijiu és el més jove i el més modern de tots tres. Ja des que anava a escola ha tingut facilitat per l'anglès. A les parets de la seva habitació hi penjaven fotos d'alguna "Lina" o d'alguna "Janet", retallades amb cura de les revistes de cinema. Aquí una de rodona, allà una de quadrada, omplien aquelles parets amb innocència. Després va viure dos anys a Shanghai i el ball és la seva especialitat. En Lu, que s'està mirant fixament els peus, compta que en Yijiu el portarà als *dance halls* i li farà de professor.

–Què, hi ha alguna pel·lícula que estigui bé aquesta tarda? –en Meng caça un diari i el fulleja.

A la taula veïna hi seuen un home i una dona que semblen parella. Asseguts davant per davant, es contempen l'un a l'altre. Ell té una cara suau i fuma sense dir res. Ella té un contorn atractiu. En moure aquelles pestanyes tan llargues, a la cara li apareix de tant en tant un lleuger somriure eteri. El vestit de fil turquesa li cobreix unes espatlles de pell sedosa. Té un elegant aire de misteri. Tots dos es van prenent el gelat en silenci, com si la seva satisfacció fos plena.

En Lu i en Meng repassen l'actualitat. En Lu, que treballa en un organisme oficial, sovint no pot evitar la típica confidència: "Pel que he pogut saber, darrere d'allò hi ha una altra història". I aleshores es posa a repassar fil per randa la història i tots i cadascun dels factors que hi estan implicats, submergeint-se així en les aigües de la política.

En Yijiu es mira les celles de la dona i els clotets que se li fan quan somriu. Li vénen a la memòria les dues cues de la Qiong, quan, ara ja fa molts anys, tots dos jugaven a fet i amagar darrera el jardí de roques. Aquelles cues li ballaven per davant i per darrera. La Qiong ja fa sis o set anys que va morir i ningú no n'ha parlat més. Avui, la visió d'aquesta dona del vestit de fil turquesa li ha fet sortir del cor l'ombra de la Qiong. Com per art de màgia, la memòria li va dibuixant amb subtileza una Qiong alegre. Un belluguí dins d'una família extremadament conservadora. L'oncle, pipa en mà, li demana amb veu severa que aturi tota aquella gatzara. Però a la Qiong se li escapa el riure. Un dia va ploure a bots i barrals i el pati va quedar inundat. Com sempre, la valenta va ser la Qiong: es va pujar els pantalons fins als genolls, va submergir els peus descalços a l'aigua i feia com si pesqués. Aleshores va badar, va relliscar i va caure. I va ser en Yijiu qui la va treure de l'aigua. D'una edat semblant a la Qiong també hi havia l'Ah Shu, que vivia a la porta de davant i que sovint venia a jugar amb ells. En Yijiu de sobte recorda aquella Ah Shu tan prima i poc xerraire.

–M'han dit que l'Ah Shu es casa. Presenta't de visita a casa de la tia, que així sabrem amb qui s'ha de casar! –li va demanar la mare. En Yijiu no acabava de veure clar això d'anar a casa de la tia. Aquests darrers anys els han distanciat i això l'hi fa difícil. Dos anys enrere va veure l'Ah Shu un cop per casualitat. No es pot dir que anés vestida gaire a la moda, però en canvi irradiava un tipus de bellesa especial, intel·ligent... Sembla estrany com avui aquesta dona del vestit de fil turquesa li ha fet recordar tantes...

–Va, Yijiu, tu que ets un paio tan llest i tan fi, i que a més saps quedar tan bé amb les senyores, tu també hauries de venir a provar-ho. Et presentaré en Wang.

En Yijiu, abatut, de cop i volta se sent sense forces.

En Lu demostra el seu desacord picant al costat de la taula:

–Ei, ei, Meng, para el carro... I si aquest jovencell resulta que no vol ser actor de cine? –en Lu, sempre mig descol·locat en totes les situacions, vol fer-se passar la frustració mofant-se de l'amic tan jove i ben plantat.

La dona del vestit de fil turquesa i el seu amic s'han acabat el gelat. S'aixequen. Amb la mà d'ell sobre el braç d'ella i sense obrir boca, voregen la tauleta dels altres tres. Els passen per davant i surten al carrer. En Lu i en Yijiu es fixen en les cames elegants de la dona, en aquell caminar pausat. L'harmonia de la parella es manifesta sense paraules.

–Dolça parelleta...!

–Ah, si l'amor acabés sempre en matrimoni...

–Això sí que era una preciositat, eh?

A tots tres els surten les paraules alhora, cadascú veient-ho a la seva manera.

La calor de primera hora de la tarda traspassa la finestra. Amb la panxa plena ja no saben què fer.

–I si anem al cinema? Hi podem investigar temes apassionants com “el dilema de l’existència” o “la problemàtica social”...– en Yijiu es mira les tasses buides de sobre la taula i prova d’espavilar en Lu i en Meng. De sobte ha notat que l’ombra de la Qiong sura a l’ambient. Aquella vivacitat, aquella bellesa, aquella energia –tot esvaït rere el teló de la mort. El temps continua la seva marxa implacable, mesurant l’autèntica realitat de la mort. Així, és com si avui aquest record fortuït fos l’únic testimoni de l’existència plena de vitalitat que va tenir la Qiong.

A la porta del mercat de Dong’an, els *rickshaws*, un al costat de l’altre, formen una renglera de formigues gegants, amb caps i cues entrelligats al llarg del carrer. En Yang ha desaparegut del lloc on normalment aparca.

–Vinga, vinga: cap a comissaria! Quan arribem a comissaria ja ens ho explicareu!

Arrestats per dos policies: així és com en Yang i en Wang Kang han posat fi a la batussa.

* * *

La senyora Liu obre l’ombrel·la de paper encerat. Asseguda dalt del *rickshaw*, ben tibada, pensa que el sastre Jin no s’hi ha lluit gaire. El caient del vestit de seda que porta li torna a quedar malament. I el coll és massa estret i li va tan ajustat que li costa respirar. No es pensava que avui faria tanta calor. Si ho hagués sabut no s’hauria posat res que no fos de fil de cotó. Quan el sastre treballa amb presses, ja se sap, sempre surt alguna pífia. En Shifu està més malhumorat que de costum. Sempre ha pensat que les dones són una murga. I cada cop que hi ha un convit sempre et toca aguantar-li la mateixa cantarella. Avui és perquè l’àvia dels Zhang celebra l’entrada a la setantena: que si no es tracta de presentar-s’hi de qualsevol manera, que si...

Una joveneta amb un vestit blau cel avança cap a ells. Va tan rabiosament a la moda que la senyora Liu l’inspecciona amb uns ulls esbatanats.

–Que vagi bé, eh, senyora Liu?– la noieta del vestit blau cel li somriu i, quan ja els ha deixat enrere, la saluda des de lluny.

“Com s’ho fan per ajustar tan bé els vestits?”. La senyora Liu, nerviosa, aixeca l’ombrel·la de colors.

“Meeec! Meeec!”– un automòbil demana pas. El soroll del clàxon és ensordidor.

–Deixa'l passar!

El conductor, amb les mans fermades al manillar, frena el *rickshaw* que rodava llançat. L'automòbil els avança. Aleshores, pel costat de la senyora Liu apareix una patrulla de policia amb dos salvatges detinguts. Van lligats pel braç l'un amb l'altre amb una corda blanca. El policia agafa la corda per una punta i avança amb cara de pomes agres. Sembla evident que un dels salvatges és conductor de *rickshaw*. Amb la mà lliure n'arrossega un de buit mentre remuga. L'aspecte del vehicle crida particularment l'atenció: aleació de coure pertot, relulant de tan polit i amb una placa al darrera que duu gravat el cognom *Lu*. Com sol passar, deu ser el conductor d'alguna família que ha provocat un altercat i la policia l'ha detingut. La senyora Liu pensa amb odi en aquests conductors detestables que s'ho passen bé creant problemes. Sigui com sigui, segur que no s'estarà gaire temps a comissaria perquè l'amo el voldrà protegir...

–Pas! Pas!

El conductor dels Liu, poderós, s'impacienta quan ha d'anar darrere dels altres. Què s'han pensat: el senyor Liu és director d'una oficina i la senyora Liu ara va de camí cap a un sopar selecte. I, per si això no fos prou, tenen un *rickshaw* nou de trinca, amb dos fars rutilants... Passen arran, fregant, llepant un altre vehicle. Després, el *rickshaw* dels Liu de seguida torna a avançar amb potència. A contravent, l'ombrel·la de paper encerat de la senyora Liu es balanceja sota la claror del sol. El *rickshaw* s'esmuny seguint el carrer en direcció nord.

Al cap del carreró, els tres bastaixos tot just acaben de deixar la parada de suc de pruna. Un got ben fresc d'aquesta beguda els ha satisfet durant un instant. Sis espadenyas de roba recobertes de fang sec continuen rodolant sobre un carrer que bull. El vell que regenta la parada, amb un plomall sota l'aixella, ara compta les monedes sobre el palmell de la mà. Aixeca aquells dos ulls foscos i veu una ombrel·la de paper encerat de colors que li passa per davant. Sap que és una convidada que va cap a la residència dels Zhang. Pensa que avui n'hi haurà molts, de convidats, a la festa d'aniversari dels Zhang. I els conductors, assedegats, no es podran estar de venir fins a la parada per tastar una mica de suc refrescant.

“Dues... tres...!”. Va comptant amb els dits les lligades de monedes que ha guanyat i les posa dins d'una capsa de cigarrets de la marca Meiren que ha deixat al costat de la parada. No sap si avui tindrà prou gel. Separa les diverses capes de fulles de lotus i enretira un drapot gris. Aquells ulls foscos observen els trossos de gel de dins de la gerra de porcellana. “Si no fa calor, no hi ha qui vulgui beure. I, quan fa calor, el gel es fon de seguida!”. Sempre hi ha algun factor que complica les coses. Sospira mentre torna a aixecar la

mirada i contempla els vehicles que s'acosten. Aquests, en passar, aixequen un núvol de pols que recobreix vell i parada.

* * *

El mercuri del termòmetre ha pujat sense parar des del matí i ja ha superat la marca dels trenta-cinc graus. Sota la carpa de la felicitat s'hi està una mica més fresc. S'hi han aplegat diverses persones, una de les quals és el doctor Ding.

El doctor Ding és el renebot de l'àvia Zhang. Fa poc que ha tornat d'estudiar medicina a Alemanya. És intel·ligent, és atractiu i ara, a més, ja té prestigi social. Amb l'excusa dels seus coneixements en medicina, a la seva taula conversen sobre els problemes sanitaris de la ciutat: discuteixen sobre plagues, tifus, vacunes i microbis mentre s'empassen crudités macerades, teules de peix, bunyols de pollastre i gambes saltejades.

—És fantàstic això que els hospitals de nivell ja tinguin vacunes preventives. D'aquí a uns dies vindrem a molestar-vos per una consulta— el qui pronuncia aquestes paraules es pensa que, si els microbis senten que ha decidit vacunar-se, es desanimaran.

—Oi tant, quan vulgueu.

De la cuina arriba un bol de crudités. El doctor Ding dubta, però al final decideix renunciar al dret de tastar-les.

La canalla s'abraona sobre els trossets de gel que hi ha als laterals del plat on han servit el bol. Se'ls posen a la boca i els xuclen. Les crudités tenen molt d'èxit entre els altres convidats. I és que fa tanta calor!

Hi ha unes quantes noies joves de la família Zhang que s'han mudat adequadament per a l'ocasió. Duen unes flors vermelles al cap que simbolitzen el respecte que encara senten pels rituals clàssics i les tradicions de tota la vida. Giravolten pel jardí exercint d'amfitriones, plenament conscients de quina és la seva importància en un dia com avui. Aquest avui que els havia preocupat tant durant moltes setmanes prèvies, aquest avui que havien idealitzat, ha resultat un èxit en tots els aspectes. Ha transcorregut tot tal com estava previst i se'ls ha fet realitat davant dels ulls. Encara que, per a aquest dia tan important, cadascuna d'elles en algun moment o altre s'hagi sentit ferida, o s'hagi enfadat, o hi hagi abocat tot d'idees i d'estratègies, o hagi hagut de conformar-se i de cedir en molts petits detalls.

L'àvia allarga l'existència panteixant majestuosament. Li afluïxen al cap tot de records confusos i desordenats. L'any en què la Lanlan va fer set anys... L'any en què van enviar l'Ah Xu a l'hospital de Shanghai... aquell any sí que feia calor... Quan va néixer en Sibao eren a Hunan... Així, naixements, malalties, guerres, viatges, casaments, tot sense ordre ni concert, un rere l'altre, li van aflorant a la memòria.

–Àvia! Us deia que per molts anys! Que no m’heu sentit?

I ara aquesta veu de qui és? Quin crit! L’àvia obre les parpelles endormiscades i es mira un dona molt maquillada que s’ajup per saludar-la. La senyora Liu. I qui és aquesta senyora Liu? Avui hi ha massa convidats. És esgotador. L’àvia s’incorpora recolzada a la senyora Zhao i correspon a la salutació.

–Veniu, seieu aquí, us ho prego –la Senyora Segona acompanya la convidada.

Però qui deu ser aquesta senyora Liu...? Qui deu ser...? L’àvia fa algunes suposicions vagues més. I, amb la mirada fixa al llindar de la porta, es torna a submergir en els records de tota mena que li vénen a la memòria.

Asseguda al llindar de la porta, la jove minyona Shou’er contempla fasciada les flors de magraner que han florit al pati. Francament, voldria que el convit s’acabés de seguida i així al servei li seria permès menjar. La veritat és que té una gana que l’alça. Des de primera hora del matí que gairebé tot el que li passa per davant de la vista són plats succulents. Però ella encara té la panxa buida, allà, asseguda al llindar de la porta de la senyora, esperant que la requereixin. Ella el que voldria és sortir de nou al pati per veure l’animació. Però es recorda de l’últim cop que la van castigar i no li queda altre remei que estar-se’n. Malgrat la gana, hi ha una cosa que fa que encara no hagi oblidat del tot la felicitat. Amb motiu de l’aniversari de l’àvia, la Senyora Primera li ha regalat un parell de braçalets de plata. I, tot i que té els braços adormits de fer tants massatges a l’esquena, de tant en tant encara pot aixecar les mans ben satisfeta i sacsejar aquell parell de braçalets nous.

El sol de tarda cau oblic sobre el porxo de llevant. Durant un instant, el pati posterior ha quedat adormit enmig del silenci. A la biblioteca, la Youlan plora i es discuteix amb en Yu:

–Tots m’heu humiliat! Per això no vaig venir a l’últim partit... Per què hauria hagut de venir? Si més aviat hauria fet nosa... Encara que la Huishi no s’atreveixi a dir-m’ho, sé que t’ho vas passar molt bé amb l’Ah Ling...!– pel porxo s’escampa un soroll de sanglots.

–Vigila que, si entren convidats i et veuen així, no estaràs gaire maca... Va, no ploris... Escolta’m... No és el que t’imagines... De cap manera. Tu i jo som cosins i tothom sap quins són els nostres sentiments. Tu ets la meva Lan, sempre ho seràs, sempre seràs el meu amor, el meu amor més estimat... M’has de creure...

–M’estàs enganyant. Jo... No et creuré mai més...

–Tu el que vols és tornar-me a ferir. Ets cruel.

Les veus es van esmoreint i es fan molt més càlides. Passa una estona. Se senten uns riures apagats. La minyona continua afamada, encara asse-

guda al llindar de la porta sense atrevir-se a moure's. Sent les discussions de sempre entre la senyoreta i el nét. Aquells crits, aquells ploriquejos. No ho entén. Al cap d'una estona tornen a riure i surten plegats de la biblioteca.

–Vaig a rentar-me la cara a les estances de l'àvia. Shou'er, porta'm un gibrell amb aigua.

La Shou'er rep l'ordre i s'aixeca contenta. Qualsevol tasca és millor que estar-se allà asseguda esperant que l'àvia es desperti.

–Al sopar d'avui no t'oblidis d'esperar-me i així seurem a la mateixa taula –acaba dient en Yu mentre marxa a grans gambades.

De cop i volta el pati posterior ha tornat a quedar submergit en una quietud xafogosa. Sobre les parets emblanquinades s'hi dibuixen les ombres dels salzes. El vermell del sol supera el carmí. Parets enllà, el cel és blavíssim, sense ni un núvol, talment un decorat de teatre. De lluny arriba la remor dels crits dels marxants –ara un venedor de síndries, ara un venedor de matalassos de bambú.

* * *

El bastaix crida el fill amb totes les forces perquè vagi a buscar la mare. Fa una estona, quan faltava poc perquè es fes fosc, ella encara cosia espardeñyes asseguda a la porta. S'afanyava per enllestir-ne una altra amb la mica de llum que quedava. El seu marit en necessita dos parells cada mes i, de vegades, ni així n'hi ha prou. Avui, quan tornava a casa, el marit s'havia començat a trobar malament. S'havia estirat al *kang* i s'havia adormit. Com que encara dormia, la dona havia deixat les espardeñyes i se n'havia anat a la botiga del costat a comprar gíngebre i fer-la petar una estona.

Ara el bastaix gemega de tant en tant i comença a passar-ho malament. No hauria hagut de beure's aquell líquid gelat. Sap prou bé que, en ple estiu, no hi ha res millor que el te calent! Enmig de l'atordiment se li apareixen tasses de te, teteres, gent que serveix te, bols, plats, paneres rodones atapeïdes de fruita. Li sembla que torna a veure la cuina dels Zhang. Al cap d'un moment és com si el seu estómac fos una corda i li estiguessin fent un nus. Li fa molt mal. Vomita com un boig i entra en un combat crític entre la vida i la mort.

La dona del bastaix està desconcertada. Demana al fill que vagi a l'apotecari a buscar alguna medicina. A l'estiu sovint hi distribueixen medicaments per a les insolacions...

De mica en mica els veïns es van assabentant que a casa del bastaix en passa alguna. Els qui han llegit el diari diuen que potser és el còlera i que l'haurien de tractar amb acupuntura. En Zhang el Calb coneix el doctor Ding, que practica la medicina occidental i viu a la punta est de l'avinguda. Es tira

la túnica sobre les espatlles i se la va cordant mentre surt corrent. A la part de dalt de la porta del doctor Ding hi penja una placa. La porta, acabada de pintar, està tancada amb pany i forellat. En Zhang busca el timbre elèctric i el prem amb desesperació. Guaita per l'esclatxa entre la porta i el marc durant una bona estona. Al final algú ve a obrir. Què passa? Què passa? El porter de la residència dels Ding se'l mira irritat. En Zhang el Calb implora:

–Si-us-plau, dispenseu les molèsties, senyor. El nostre veí, en Li el Bas-taix, té un cop de calor. M'envien per si ens podeu donar alguna medicina.

–El doctor Ding i l'apotecari han sortit plegats... i aquí no hi ha ningú més... No... no et puc ajudar... en això que dius... –balbujeja, dubtós, el porter–. Potser... ho hauries de preguntar allà davant... a l'apotecari Yinian– i gairebé ja li ha tancat la porta.

En Zhang el Calb apreta a córrer de nou i entra a ca l'apotecari. Sent que diuen que acaba de marxar un nano que s'ha endut un medicament contra els cops de calor. En Zhang el Calb és cristià i confia en la medicina que es practica als hospitals estrangers. Per això torna córrer fins a un hospital proper per demanar ajuda. S'hi ha d'esperar una bona estona. Al final li diuen que allò no és un dispensari i que tampoc no s'atreveixen a acceptar malalts contagiosos. És tard, tots els metges ja han tornat a casa i els ajudants, sense el permís dels superiors, no poden sortir de l'hospital per fer visites.

–N'hauria d'informar al districte immediatament. Vagi a veure els de l'oficina de sanitat –li diu l'encarregat. Però on caram deu ser aquesta oficina de sanitat...

Quan en Zhang el Calb, abatut, torna al pati de casa, ja s'ha fet fosc. Sent els plors de la senyora Li i sap que la cosa no va bé. L'interior del gerro de porcellana desprèn una olor de medicament densa i penetrant que s'escampa pel pati. En Zhang pica amb el peu: "Porca misèria...". I ja comença a pensar en com recollir donacions per a l'enterrament del seu amic. Caldrà que el fill, de dol, vagi de casa en casa a fer reverències!

S'ha fet fosc i al pati lateral de la residència dels Zhang hi ha encara més animació. Sota els fanals, un grup de nens envolten un mag. Observen com treu de dins del vestit una gran gerra amb peixos de colors i una safata amb els préssecs immortals de la Reina Mare d'Occident. El mag ofereix els préssecs a l'àvia. Els nens s'apinyen per comprovar si els peixos són de veritat. L'àvia riu satisfeta.

Els actors famosos, ben coneguts pel senyor perquè en va ser el mecenes, han volgut oferir una funció. Al davant del pati principal s'hi erigeix una tarima. Els criats malden per barrar el pas a la gentada de fora que vol entrar a mirar-s'ho. El senyor ha tornat de Shanghai. És el primer cop que ho fa en dos anys. Aquest cop li feia por de ferir la sensibilitat de la mare, que celebra els setanta anys. Si no hagués tornat s'hauria posat en un com-

promís. Però aquests dies les cotitzacions es mantenen inestables i diuen que es cou agitació entre els treballadors. No ha vingut gaire tranquil, doncs. A més, allò que més preocupa al senyor és que en Zhao de la fàbrica no és gaire de fiar.

Veu que a l'escenari del pati ha començat la funció. Veu tots aquells fanals del porxo. De totes les sales, pertot arreu, li arriba el so de peces de dòmino, el so de ventalls, el so d'ampolles de refresc que s'obren. El senyor sap que tot s'està desenvolupant satisfactòriament. Demà tot s'haurà acabat i ell ja podrà marxar.

–On vas, oncle?

Una noia bufona i delicada surt de davant de la galeria. Ell es queda petrificat en adonar-se que és la Huishi –la filla del seu germà petit. Com pot ser que s'hagi fet tan gran? El senyor s'entendreix en veure la filla pòstuma del seu germà, mort ara ja fa tants anys. De fet, la Huishi s'assembla tant al seu pare... S'hi assembla tant...

–Però si ets tu, Huishi! T'has fet tan gran i tan maca que el teu oncle gairebé no t'havia conegut...

La Huishi només somriu i somriu. Ella no s'hauria esperat mai que l'oncle seria capaç de dir unes paraules gracioses com aquelles. Al mateix temps és com si s'hagués enrampat: nota que als ulls de l'oncle s'hi acumula una afecció dolça.

La Huishi no deixa de somriure.

–Quan acabaràs els estudis? –li pregunta l'oncle.

–L'any que ve...

–Quan hagi acabat, has de venir a viure amb mi.

–Sí, que bé...

–T'agrada Shanghai?

–No és com Pequín –fa que no amb el cap–. Però s'hi pot trobar feina i no deu estar pas malament...

L'oncle marxa. La Huishi, que de seguida s'emociona, s'afanya a tornar a la seva cambra. Té ganes de plorar. Els ulls se li han humitejat una mica, però no arriba a vessar llàgrimes. Després, davant del mirall, s'escampa un xic de maquillatge i somriu tímidament. Li agrada que l'oncle la tracti amb tanta afabilitat. La mare sovint critica l'oncle i la tia. Sovint els dedica paraules poc grates. Però a ella, en canvi, l'oncle sempre li ha agradat.

Potser és que la relació de sang comporta algun tipus de calidesa que misteriosament queda fora de qualsevol lògica comprensible. Potser és que hi veu una ànima comprensiva. El cas és que la Huishi sap que s'estima més que mai el seu oncle.

A la sala lateral sona el telèfon.

–La residència dels Ding? Ah, que busqueu el doctor Ding. Un moment, si-us-plau...

El doctor Ding ha tingut un cop de sort. Acaba de guanyar tres vegades més del que havia apostat. S'aixeca satisfet i va a respondre al telèfon:

–Ja ho sé, ja ho sé... Que després m'envii un cotxe per recollir-me a la residència dels Zhang. Com? Que vol medicaments per a la insolació? Un cop de calor? Doncs digueu-li que vagi a l'hospital Pingji.

–Avui, amb aquesta calor, segur que no ens les acabarem, les insolacions –a la taula de joc la Senyora Cinquena espera fumant que el doctor Ding torni de la trucada–. A les dues hem arribat a trenta-set graus! –diu amb els ulls esbatanats per expressar-ho amb gravetat.

–Feia anys que no feia tanta calor. A Pequín trenta-set graus és veritablement una cosa excepcional –un convidat sacseja el ventall de sàndal, impacient perquè ara li toca fer de banca.

Se sent un clic. El doctor Ding ha penjat el telèfon.

* * *

En aquest moment la redacció del diari està d'allò més animada, plena d'activitat. A la sala de màquines, els tipògrafs estan enfeïnats i la suor els regalima. El periodista s'arriba fins a la seva taula i s'hi asseu per triar alguna nota de premsa i redactar-ne un article. N'han arribat des de diversos districtes de la ciutat. El periodista fa una ullada a la funció teatral que uns actors famosos han ofert a la residència dels Zhang. Aleshores recorda que, una estona abans, després d'haver fet un gelat al mercat, ell i la seva senyora han presenciats una baralla en ple carrer. Es llegeix per sobre la nota que parla d'aquell incident. I així, amb gran naturalitat, es posa a escriure: "A l'arcada de Xisi, carreró de Santiao, Yang el Tercer, conductor de *rickshaw* de la família Lu...". Redacta la notícia sobre la batussa entre en Yang i en Wang Kang amb molta gràcia, i l'acaba amb un "...arrestats al districte i passaran a disposició judicial".

Llegeix unes quantes notes de premsa més i no pot evitar fixar-se en la que comenta la mort en poques hores d'un bastaix com a conseqüència del còlera. S'adona que ha estat ben estúpid d'haver pres aquell gelat en un dia com avui.

* * *

Lectora 16 (2010)

(c)

Dins de la cel·la bullent i pudenta, en Yang està preocupat. Pensa que la notícia d'aquell incident ja hauria hagut d'arribar a orelles de l'amo. Com és, doncs, que encara no ha vingut a respondre per ell i treure'l d'aquí? En Wang Kang, per la seva banda, està en una cel·la idèntica fent d'aliment de les xinxes i dormint resignat a les circumstàncies.

–Escolteu...? Truco de la residència dels Lu. Que podria parlar amb el senyor Wang, si-us-plau...?

El senyor Lu ja ha fet una bona pila de trucades per saber què ha passat amb el *rickshaw*. A taula, durant el sopar, ha hagut d'aguantar les queixes de la dona... Que si aquest Yang és un desastre. Que segur que ha tornat a empitofar-se. Que cada dos per tres es posa en problemes.

–Sí, mireu, busco el senyor Wang. És per un tema urgent. Ha sortit a sopar? Bé..., en tot cas, si li pot dir que quan torni em truqui de seguida a la residència dels Lu? Sobretot no se n'oblidi, eh!

Què vol dir això d'haver-se d'estar tancat a casa sentint com remuga la dona durant la nit d'un dia tan calorós? I en Yang no ha tornat. Encara haurà de sortir en taxi. Impacient, el senyor Lu s'estira al llit i es posa a llegir el diari. Pren un ventall de boga per espantar els mosquits.

Traducció de Pau Pitarch Fernández